

Hermann Christoph Engelken

**Programma Lugubre, Qvo Hermannus Christoph. Engelcken ... Hodie Academiae
Rostochiensis Rector, Cum Viri ... Dni. Alberti Heins, Juris Utriusque Doctoris ...
Exanime Corpus, Curam Funeris Gerente Vidua Luctuosissima, Matrona
Pienttissima, An. MDCCXXXIII. die XXIX. Octobr. terræ gremio committendum
esset, ad frequentem comitatum, & ultimum honoris officium exhibendum, O. O.
O. Cives Academicos ... invitat**

Rostochii: Typis Io. Iacob. Adleri, [1733]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1794035710>

Druck Freier Zugang

Circa 80 Rostocker Proctorath-Programme, meist
Todesfälle in Rostocker Bürgerlichen Familien betr.
Größten Theil sind dem verstorbenen Familienglied.
Abgeschiedenheit geworden.

Litr. A — H.

Im Juni 1859 sind dem Nachlaß des Graf. Hofrath Piper
zu Güstrow gekommen.

(Zinsen und die Familien v. Klein, v. Kravitz u. a.)

82 Stücke

Mkib Gen

2/3I-40

Rein.
1833

F. A. Aepinus, +1758.

A. Ahrend, +1730.

Anna Kohl, n. Ampel, +1709.

Cath. Ampel, vid. Keinpi, +1725.

Magd. Brand, ux. O. P. Möller, +1733.

J. H. Balke, +1778.

J. H. Becker, +1774.

P. Becker, +1753.

J. J. Bentzien, +1725.

Cath. Marg. Beselin, vid. Jac. Burgmann, +1721.

Just. Reg. Beselin et Ann. U. Hever, vid.

Ch. M. Steven. Roff, +1742.

V. J. Beselin, +1755.

Cath. Bloeksdorff, vid. Viet. Ruffen,

+1715.

Cath. Burchard, n. Bourgund, +1740.

Ch. M. Burchard, +1742.

Jac. Burgmann, +1724.

J. H. Burgmann, +1746.

J. P. Burgmann, +1775.

J. Carmon, +1743.

J. H. Carstens, +1731.

J. F. Celle, +1729.

P. Ciese, +1746.

Ann. Cath. Coeh, +1726.

G. Crause, +1723.

Ch. Crule, +1748.

J. F. Crüll, +1757.

J. A. Curtius, +1740.

J. Ch. Dancwarth, +1755.

Anna Decker, conj. Meinauni, +1739.

G. Deharding, +1747.

Gerst. Jul. Dittmar, ux. J. Carmon.

Ag. Doercks, conj. F. A. Aepini, +1736.

Ch. Doercks, n. n. Nettelbladt, +1753.

Marg. Doercks, n. n. Lief, +1755.

J. A. Duve, +1728.

Ann. Soph. Eggerdes, ux. G. Ch. Handwigen,

+1743.

Matth. Joh. Eggerdes, +1718.

Matth. Hinr. Eggerdes, +1722.

J. L. Engel, +1758.

H. A. Engelen, +1734.

H. Ch. Engelen, +1742.

J. F. Eyllers, +1749.

Chr. El. Foerster, vid. Ch. R. Holten, +1734.

Cath. Chr. Fischer, vid. A. Willebrandt,

+1742.

Hel. de Klein, nat. Gerdjen, +1730.

P. Gerling, +1778.

H. Goltermann, +1733.

Ann. El. Groth, vid. Krauel, +1739.

Alb. Fleins, +1733.

Matth. Ben. Hering, +1750.

G. Herkepaus, +1745.

Cath. Mar. Eyler, geb. Kitten, +1756.

Ann. Soph. Holsten, conj. J. D. Spalding, +1740.

El. Kopp, m. Crull, +1766.

Ann. Hedro. Korn, conj. V. J. Besselin, +1730.

El. J. Jörck, +1728.

Joh. Joach. Jörck, +1729.

P. Chr. Kämpfer, +1755.

Joh. de Klein, +1732.

Wend. Kleinschmidt, vid. J. J. Besselin,
+1726.

Ann. Marg. Knefbeck, conj. H. Golden-
mann, +1738.

A. L. Knefbeck, m. Kopp, +1747.

D. H. Koepcke, +1731.

G. W. Koepcke, +1732.

F. E. Kohl, +1738.

Anna Kortholt, vid. J. Lindemann,
+1743.

A. J. v. Krackevitz, +1732.

J. Krauel, +1750.

PROGRAMMA LUGUBRE,
QVO
HERMANNUS CHRISTOPH.

S. S. Theol. Doct. Ejusque Prof. Publ. Ord.
FCtatis Theologicæ Senior, & p. t. Decanus,

Hodie

ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS RECTOR,

CUM

VIRI OLIM PRÆNOBILISSIMI, AMPLIS-
SIMI & CONSULTISSIMI,

DNI. ALBERTI
HEINS,

Juris Utriusque Doctoris dignissimi, & Judiciorum
Ducalium Advocati Ordinarii, fulgidissimi,

EXANIME CORPUS,

CURAM FUNERIS GERENTE

VIDUA LUCTUOSISSIMA,
MATRONA PIENTISSIMA,

An. MDCCXXXIII, die XXIX. Octobr.

terræ gremio committendum esset,

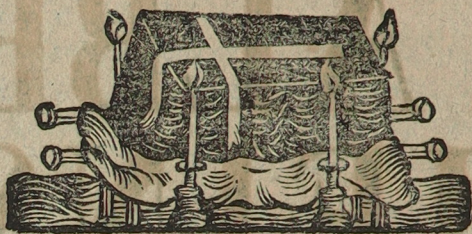
ad frequentem comitatum, & ultimum honoris
officium exhibendum,

O. O. O. CIVES ACADEMICOS,

omni humanitate ac sedulitate
invitat.

ROSTOCHII,

Typis IO. IACOB. ADLERI, SERENISSIMI PRINCIPIS
Typographi.

^{כ"ה}
IN recenti, *Vobis*, O. O. *Cives Honoratissimi*! adhuc versabitur memoria, me, vix scepra Academica capeissentem, lugubri scriptionis genere uti, atque ad exequias Prænobilissimi olim atque Doctissimi DN. PETRI Stolte, Juris Utriusque Doctoris fulgidissimi, pro officii præsentis ratione, invitare, rogatum esse. Vix itaque octo dierum effluxisse novimus intercapedinem, ubi iterum ad frequentem funeris comitatum vocare teneor. Antea elatum est, tumultoque insertum, exanime corpus Civis Academici honoratoris in optimo ætatis flore extincti. Jam vero lugere cogimur tristem ex hocce mundi theatro discessum Viri spectatissimi, non quidem Senio confecti, tamen ab ætate senecta haud multum remoti, Prænobilissimi, dum in vivis esset, Consultissimi atque Eruditissimi DN. ALBERTI HEINS, Hafniensis, J. U. Doctoris splendidissimi, & judiciorum Ducalium Advocati, causarumque Patroni solertissimi, ac felicissimi. Cum ergo ante octidui spatium vernam juventutem trucibus
mortis

3

mortis telis petitam; contemplari licuit; hodie autumnalem velut ætatem, ipso morbifero currente autumno, lethi inevitabilis violentiam sensisse experimur. Sicut enim cum vernali anni tempestate, florentem, ita cum autumnali, provectiorem hominum vitam contendere possumus. Sane postquam amoena æstatis blandities disparuit, omnia, pullam quasi vestem induta, nostris usurpantur oculis. Prata, ante ridere visa, jucunditate exuuntur pristina. Horti ante floribus, naso gratis, frugibusque, palatum delectantibus, superbientes, vivido orbantur decore. Arbores frondosæ, umbram præbentes fravem, omni nudantur ornatu, foliis marcescentibus, & hinc defluentibus, tandemque evanescentibus. Arva, viridi alias gramine contexta & convestita, lugubrem induunt habitum. Oscines, modulationum varietatibus aëra alias complentes, conticescunt, inque latibulis delitescere amant. Summa: formositas omnis, qua veris pariter atque æstatis tempora animos nostros demulcere solent, & fere fascinare, abit, perit, exulare occipit, sæva post bruma jucundam hilaritatem penitus intercipientem, corpora frigore, stagna glacie, campos nive obvelando, & obnubilando. Ita pariter comparatum est cum ea, quæ ad senectutem vergit, properatque, mortalium ætate. Vires enim sensim decrescunt sensimque, robur corporis paulisper debilitatur, animi acies hebescit, memoriæ vigor infirmatur, capillorum numerus minuitur, dentium virtus deficit; tota machina successive insigni amoenitatis apparatu destituitur, donec, vel nobis non advertentibus, vitæ nostræ autumnum gelida velut insequatur hyems, sicque cana nive tempora velentur, & universa facies rugas contrahat deformes. Nam, canente Ovidio:

Tempora labuntur, tacitisque senescimus annis.

Et fugiunt, freno non remorante, dies.

Tunc tandem penitus lassum nutare incipit corpus, mox etiam concidit, & in cineres abit atque favillam, juxta severum DEI effatum Gen. III. 19. : *Pulvis es & in pulverem reverteris.* Germanis nostris alias in ore est illud vulgatum, ac experientia confirmatum:

Drenzig Jahr ist's ein Mann,
 Vierzig Jahr wollgethan,
 Funffzig Jahr still gestahn,
 Sechzig geht's Alter an.
 Siebenzig Jahr ein Greiß,
 Achzig Jahr nicht mehr weiß,
 Neunzig Jahr Kinder Spott,
 Hundert Jahr gnade GOTT.

Cognoscimus exinde, communem juxta supputationem, senectam inde ab anno sexagesimo capere primordia, & exacto adhuc decennii spatio, subsequi caniciem, id quod quoque Judæorum Doctores suo comprobant calculo, dicentes in *Pirke Avoth* Cap. V.: *בן ששים לוקנה בן שבעים לשיבה* i. e. *Sexagenarius ad Senectutem, Septuagenarius ad caniciem pervenit.* Quis itaque non τὰν ἀρρῶν, quod ajunt, largiri cogitur,

A 2

gitur, inde ab ineunte Senectute, majorem semper incommoditatum extimescendam esse affluentiam. O quam graphico Spiritus S. penicillo delineat caniciei molestias Eccles. XII. 1. sqq.: Recordare, inquit, Creatoris tui in diebus juventutis tuæ, dum nondum venerint dies mali, & accesserint anni, de quibus dices: Non est mihi in illis beneplacitum. Dum nondum obscuratur Sol, & lux & luna & stellæ, redeant autem nubes post pluviæ &c. En! dies malos, annosque, in quibus nullum est beneplacitum, luminis lætitiæ obfuscationem, nubes ærumnarum, post pluviæ calamitatis, & similia, decrepitæ annunciat ætati. Pulchram hic dari oppositionem inter serenum juventutis ver, & inter tenebricosam, imbriferamque Senectutis hyemem, ubi meræ nubes, imbres &c. haud abs re observat B. MART. GEIERUS in Commentario in h. l. p. m. 449. Comparentur adhuc, qui in excutiendo illustri hoc, & multis figurarum ornamentis interstincto, S. S. litterarum effato, navitate egregia versati sunt, B. JOH. GERHARDUS LL. Commun. Loc. de Morte, §. 71. p. 65. D. WARLITZIUS de Senio Salomoneo, WITSIUS Miscellan. Sacr. Part. II. Exercit. 6. p. m. 175. sqq. alii. Biberunt ex tam dulci fonte RABBINI in Tract. Talmudico Schabbas fol. 152. scribentes. טור חלב. סחרנוהי גלידין. לא כבוהי לא נבחין. טחנוהי לא טחנון i. e. Mons evasit nix (caput nivis albedinem ostendit). Circuitus ejus (sc. mystax & barba) sunt, ut pruina. Canes ejus non latrant (i. e. vox ejus fit debilis). Molitores ejus (dentes) non molunt amplius, (ac comminuunt cibum). Ex vetustis Ecclesiæ Doctoribus, inclutus Hipponensium Præsul, AUGUSTINUS, Libro de Catechizandis rudibus, Cum sibi homines, ait, optant Senectutem, quid aliud optant, nisi longam infirmitatem. Ex Gentilium Sapientibus, Romanæ eloquentiæ Princeps, CICERO, Libro de Senectute, Senectus, inquit, quam, ut adipiscantur omnes optant, eandem vero accusant adepti. Idem in Catone scribit: Senectus sic plerisque odiosa est, ut onus Æthna gravius dicant se in humeris portare. Alexis, Senex, videnti cuidam, se tam lento procedere gradu, & quærenti: Quid ageret? promptum dedit responsum: Paulatim morior, innuens, senio confectos non vivere, sed lente mori, uti memoriæ prodidit STOBÆUS Serm. 115. Hinc Terentius in Phorm. Act. 4. Scen. 1. Senectus, inquit, ipsa morbus est, & Juvenalem Satyra X. canentem audimus:

*Sed quam continuis, & quantis longa Senectus
Plena malis: deformem & tetrum ante omnia vultum,
Dissimilemque sui deformem pro cute pellem,
Pendentesque genas, & taleis aspice rugas &c.*

Huc etiam oppido referri potest, quod legimus apud B. LAUREMBERGIUM in Acerra Philologica Cent. I. Num. 80. p. m. 141. Ben der Stadt Thebe in Grichenland war ein ungeheures seltsahmes Wunder-Thier, Sphinx geheissen, welches allen, so vorübergiengen, folgenden Räthel aufzulösen fûrgab

*Des Morgends hats vier Füsse,
Des Mittags zwey Füsse,
Des Abends drey Füsse.*

Wer

5

Wer nun auf die Räkel nicht konnte antworten, oder denselben gnug thun, der ward vom Spinge zerrissen, und aufgefressen. Endlich ist der Oedipus, ein sehr verständiger Mann, hinzugetreten, der hat des Räfels Bedeutung erfunden, und es also aufgelöset. Der Morgen ist die Kindheit menschliches Alters, alsden so kriechet das Kind auf Händen und Füßen, und ist also Vierfüßig. Der Mittag ist das Mittel-Alter, darin der Mensch gehet auf zwey Füßen, wie sich gebühret. Der Abend ist das hohe Alter; Alsden pfleget man am Stabe zu gehen, und also gleichsam drey Füße zu haben. Quid aliud fabulæ hujus involucro indigitatur, quam, miseriarum & ærumnarum plenam esse senectam, ut pedum fulcra, quibus corpus nititur, ferendæ moli suæ non amplius sufficiant, sed baculo opus sit. Haud immerito itaque sequens hac occasione ad discutendum propinatur Quæstio: *An senectus à DEO concessa, in felicitatibus, an calamitatibus & adversitatibus, ponenda sit?* Hoc posterius, adversitatum sc. & non felicitatum classi eandem annumerari posse, hætenus dicta de mille Senectutis incommoditatibus, quod dies malos secum vehat, quod nubes atras post pluviam adducat, quod hyemi duræ sit comparanda, quod ipse morbus sit, quod animi corporisque vires hebetet, obtundatque, & quæ alia sunt similis commatis, modo excitata, comprobare videntur. Nihilo tamen secius in sacrarum litterarum latifundiis Senectutem in felicitate poni, tara notum est, quam quod notissimum. Quem fugit, summum Numen liberis, dicto Parentum obedientibus, præmii loco polliceri *μακροβιότητι*, quandoquidem quartum nostrum Præceptum hisce conceptum novimus verbis *Exod. XX. 12.:* *Honora Patrem tuum & matrem tuam, ut prolongentur dies tui*, id quod *Eph. VI. 3.* ita exprimitur: *Ut bene sit Tibi, & sis longævus super terrâ.* Quem fugit, longævitate, ut beneficiorum divinorum haud postremum, ob pietatem haud infucata, promitti timentibus DEUM, *Prov. X. 27.:* *Timor Jehovæ addet dies*, id quod etiam fit *Psal. XXXIV. 13. sqq. 1. Tim. VI. 8.* Quem fugit, ad bona, olim Judæorum fidelibus largienda, etiam referri multitudinem dierum *Zach. IIX. 4.:* *Sic dixit Jehova Zebaoth: Adhuc habitabunt Senes mares, & senes mulieres in plateis Hierosolymæ, & vir, cujus in manu scipio ejus, præ multitudine dierum,* Quem fugit, diminutionem annorum, tanquam iræ divinæ documentum, propinari, *Prov. X. 27. 1. Sam. II. 31. 32.,* ut alia, quorum larga adhuc dari poterat messis, brevitatis gratæ causa præteream. Quomodo ergo hæc posteriora, quibus longa annorum series benefactorum divinorum classi accensetur, consonant prioribus, vi quorum canities non potest non rebus oppido molestis ac injucundis annumerari? Verum enim vero, quæ prima fronte discordiæ quandam speciem præ se ferunt, rite ponderata, insigniter concordant, prouti ad *Senectutem, VEL infelicem, morbosam, ærumnosam, calamitarumque segete refertam, VEL felicem, valentem, vegetam, ærumnarumque expertem,* mentis intendimus aciem. Priori modo considerata Senecta omnino pro quodam crucis & adversitatis genere, sicque castigationis, vel etiam (respectu foedæ impiorum cohortis) punitionis divinæ specimine haberi meretur. Quis enim Seni decrepito, perpetim cum morbis ac doloribus

B

bus conflictanti, externam adscriberet prosperitatem? Quis non jure potius infelicem prædicaret, qui cum *Licinio* apud *Livium* Lib. V. Cap. 18. tristem ingeminare cogitur lamentationem: vires corporis affectæ, sensus oculorum atque aurium hebetes, memoria labat, vigor animi obtusus? Quis non afficeretur miseria canis, in quem illud vulgatum *Aristophanis* quadrare conspicitur: *δὲς παῖδες ἢ γέροντες*, Bis pueri sunt Senes? At si in posteriori consideratione Senectutem, incommodorum istiusmodi expertem, intuemur, dubium esse nequit, quin hæc ipsa felicitatis, ac boni temporalis, nomen omni jure auferat. Hinc *B. Geierus* in *Commentario* in *Prov.* p. 508. *Vita naturalis*, inquit, sicut in se certum ac nobile *DEI* donum, ita ratione durationis, NB. cum felicitate conjunctæ, merito habetur pro præmio pietatis gratuito. Nec est, quod existimetur, tam vegetam Senectutem non dari. Utut enim inficias haud eamus, caniciem sæpe numero millena secum vehere mala, ac angores, viva tamen insimul experientia, vel nobis tacentibus, satis condocet, esse Senes, quorum senilis ætas juvenili parum existit dissimilis. En exempla nonnulla notissima, speciminis tantum loco hic afferenda. De viro *DEI* fidissimo, *Mose*, ita relatum legimus, *Deut.* XXXIV. 7: *Fuit Moses natus centum & viginti annos, quum moreretur. Non caligavit oculus ejus, nec fugit humor ejus. Lateri ejus adjungamus sincerrimum Calebum.* Hic enim, Vir quamlibet quinque & octoginta annorum, vigorem suum plane egregium sequentibus indicat verbis, *Jos.* XIV. II.: *Adhuc ego hodie validus sum, sicut (fui) in die, quo misit me Moses. Quale robur meum tunc, tale etiam robur meum nunc; quoad bellum, & quoad exeundum, atque quoad intrandum.* De *Camillo*, *Sene*, *Livium*, Lib. VI. Cap. 22. scribentem deprehendimus: *Vegetum ingenium in vivo pectore vigeat, virebatque integris sensibus.* *Nath. Chytraeus*, in *Deliciis Itinerum*, duo notabilia Epitaphia, ipsi visa, curiosis impertitus est lectoribus, alterum *Romæ*, ita conceptum: *Demerio Cabacio Rhallo, Equiti Spartano, qui nullum corporis incommodum expertus, nonagesimum ætatis annum, menses undecim, dies 22. superavit.* Vid. l. c. p. 9.; alterum *Neapoli* p. 109.: *Qui nemini unquam injurius, prodesse semper studuit, vixit annis 75., perpetua cum valetudine.* *Guil. Postellum*, centenarium, imo centenario majorem decessisse, ac semper prospera fructum esse valetudine accepimus, causam ejus afferentem continentiam à venere atque castitatem. Vid. *Natalis Alexandri Histor. Eccles. Sec. XVI.* p. 168. *Zosimus*, centesimum & vigesimum annum agens, integris adhuc & animi & corporis virtutibus polluit, teste *Justiniano Novell.* 5. c. 2. *Constantino M. Imperatori*, jam plus quam sexagenario, corpus fuisse vegetum, omnisque in valetudinis nescium, imò quovis juvenili firmitus, testatur *Eusebius de Vita Constantini M. Lib. IV.* cap. 53. p. m. 553. Sane *Novellæ publicæ* iteratis sæpe vicibus, variis ex locis, longinquis æque ac propinquis, relationes nobis suppeditarunt, suppeditantque de hominibus utriusque sexus, ad summum vitæ fastigium progressis, quorum aliqui vel centum & viginti Annorum spatium exegisse dicuntur. Et quid in cogendis aliunde longævorum exemplis, multum desudamus, operamque impendimus, cum tale hic *Rostochii* nostris oculis, in disputationis inauguralis, de *Paradiso infernali*, *Dedicatione*, *Paulus Pomian Pesarovius* exposuerit, sequentibus verbis:

Vene-

7
Venerando Seni Centenario, DN. Alberto Pomian Pesarovio, Septuagenario in S. Nicolai, vico Prussia Ducalis, Presbytero, Parenti, & cum DEO, Studiorum Promotori Colendissimo. En Pesarovius, Parens, Centenarius, & tam firma adhuc valetudine præditus, roboreque, ut officio suo Ecclesiastico & defunctus fuerit, & defungi valuerit. Imo eundem Annos centum & duos, unum mensem, & aliquot dies, vivendo explevisse, discimus ex Novis literariis Maris Baltici, anno 1700 p. 44. Uberiorem hic sitim restinguere student Thomas Ravenna in Tractatu de Vita hominis ultra 120. annos protrahenda, Harconet dans l'histoire des personnes, qui ont vecu plusieurs siecles, Casp. Questelius in der Historischen Anzeige von dem an verschiedenen Welt-Orten beobachteten ungeweinen, und hohen Alter, quibus, si lubet, jungi queunt B. Georg. Heinr. Goetzius in Epist. ad D. Joh. Godofredum Olearium, de Theologo Semi-seculari, Blumius in Tract. de Jubilæo Theologorum, Lyserus de Theologis longævis, Bajerus in Epistola de Longævitæ Medicorum, Dn. Kochius in den vermischten Gedancken Tom. II. p. 754 sqq., & sexcenti alii. Interim, (quod ἐν παρόδῳ duntaxat hac occasione commemorare collibitum est) insaniam mentis, ac dementiam certissimam, dilucide prodidit, illud seculi nostri monstrum, Joh. Conradus Dippelius, sub tetro Christiani Democriti velo latitans, dum in nuperrimo abortu vaticinari, vel verius delirare ausus est, se ne hoc quidem Centenario fatis concessurum, sed usque ad sequentis Seculi decimi noni, Annum octavum, vitam suam protrahaturum. Risum teneatis Amici! Ne autem nimis propositum migrem scopum, in viam redire consultum erit, atque ad animum revocare, haud deesse annosæ & infimul vegetæ ætatis exempla sat multa. Quando ergo summum Numen senectutem firmam, robustam ac prosperam benigniter concedit, næ pii DEI amatores eandem tanquam gratuitam probitatis suæ compensationem æstimare, grataque mente agnoscere tenentur. Idem etiam sincero pectore nunquam non fecisse Virum laudibus nostris superiorem, cui ultimum honoris ac amoris officium exhibemus, Consultissimum olim, DN. ALBERTUM HEINS, Juris U. Doctorem, & caussarum Patronum dexterrimum, pietas ejus vera, non picta ac fucata, dubitare nos haud finit. Is enim, per DEI O. M. gratiam, annos sexaginta tres vivendo exegit, neque, quantum quidem meminimus, intra illud temporis intervallum, valetudinarium egit, aut cum mala corporis affectione multum coluctari opus habuit. Quis ergo ambigeret, illi id præsertim curæ fuisse cordique, ut immeritum hoc beneficii divini genus immortalibus prosequeretur laudibus, debitumque gratitudinis sacrificium Benefactori cœlesti persolveret. Ut vero, quemnam vitæ ingressum progressum ac egressum B. Defunctus fuerit indeptus, innotescat, & laudabile ipsius, in calcanda perpetim recta virtutis semita, exemplum, alios ad proficuum velut calcaribus quibusdam extimulet imitationem, brevem ea de re delineationem, more in Societatibus litterariis, ac Academiis, recepto, subministrare, non pigramur. Aura Noster vitali primum frui coepit Hafniæ, Daniæ metropoli decantatissima, Anno χε' ςογ' οβ' ια', supra millesimum & sexcentesium, septuagesimo, die 20. Octobris. PATREM laudat Virum Nobilissimum ac pereximium, DN. ALBERTUM HEINS, Sacræ Majestati Daniæ

nicæ ac Norwegicæ à suprema administratione chartæ signatæ, & directione solertissimarum, quæ Hafniæ vigent, utriusque tam Orientalis, quam occidentalis Indiæ, Societatum. Majores hujus natalis & regionis faciem, emigrare coacti, primum in Ducatus Bremensis gremio, postmodum in Holsatiæ ditioe fixam sibi sedem dispererunt, constitueruntque, donec tandem prælaudatus Nostri Parens, initio Hamburgum, princeps illud Germaniæ emporium, deinceps vero *Hafniam*, Daniæ ornamentum, se recipere in deliciis habuit. Matrem exosculatus est fœminam, virtutum, sexum suum decentium, jubare insigniter coruscam, *Magdalenam Klingenberg*. Hi optimi Parentes non solum infantem tenerum, per sacratissimum Baptismi Sacramentum in salutare Christi regnum transferri, sed etiam adultiorum factum, primis pietatis ac litterarum rudimentis imbui curarunt. Licet vero *beatus Noster* fortunam è vestigio sensisset novercam, quia vix biennium supergressus, maturam amantissimi Patris, primarii, post DEum, Curatoris, obitum lugere debuit; Attamen pietissima Mater omnes, in bene educando filio suo, nervos intendere non intermisit. Cum enim egregiam indolem ac præclaras animi dotes, nec minus discendi prolubium, deprehenderet, concedidit eundem formandum ac instituendum privatæ industriæ, DN. HENRICI GEISMARII, olim Secretarii Civitatis Rostochiensis laboriosissimi, jam in coelis triumphantis, quem quoque demandatæ spartæ ex asse satisfecisse, nihilque, quod profectibus capiendis ulterioribus, inservire poterat, intactum reliquisse, gratus sæpe ac lætus professus est. Hoc vero GEISMARIO Patrios repetente lares, formatorem studiorum accepit DN. JACOBUM BREIERUM, post Serenissimi Daniæ Regis Consiliarium justitiæ & Regiminis Glückstadiensem, fulgidissimum, quo duce felici, inprimis Geographiæ, Chronologiæ, Historiæ, ac Politicæ delicias degustavit, nec minus Institutionum Juris Civilis campum peragravit. Animadvertens autem, quæ ingenii erat felicitas, defectus Juris Romani non nisi sollicita juris naturæ cultura suppleri posse, hinc omnem eo movit lapidem, ut hujus præcepta penitus imbiberet, quem in finem, viam præeunte Dn. *Joachimo Scheffero*, tunc Serenissimi Principis hæreditarii Daniæ & Norwegiæ, *Christiani*, Informatore, postea Regiæ Majestatis Danicæ Consiliario regiminis, quod Tychopoli floret, gravissimo ac spectabilissimo, elegantissimum *Hugonis Grotii de Jure Belli & Pacis* monumentum, pervolutare, ejusque arcana, non nisi cum singulari fructu ac voluptate, in succum ac sanguinem convertere studuit. Hisce tam solidis jactis fundamentis, exterarum adire universitates, ac musarum mercatus, animo sedit, adeoque, cum primum in Angliæ oras transfretare, & inclutæ Almæ Oxoniensis Civis evadere sibi proposuerat, mox, mutato in ipso itineris cursu, consilio, nostram Academiam Rostochiensem, Mecklenburgicarum terrarum gloriam primariam, reliquis præferre non dubitavit, ex velis Rostochium delatus, Rectore tunc Academiæ Magnifico, perillustri ac Generosissimo DN. JOHANNE à KLEIN, post etiam Serenissimo;

renissimorum Mecklenburgi Ducum, Consiliario intimo, ac Cancellario eminentissimo, haud pridem in cœlorum domicilia subvecto, Albo Academico insertus, neque solum Albo insertus, sed etiam hospitio *magni KLEINII* exceptus, neque solum hospitio exceptus, sed quoque ejus solidissima in Collegiis privatis & privatissimis, lectoriis, examinatoriis, & disputatoriis, institutione, per integrum Sexennii decursum, usus, nec solum usus, sed etiam variis scientiarum juridicarum amœnitatibus imbutus est. Quare perillustri Dn. Hospitis sui benevolentiam plane inusitatam grata *Noster* semper mente deprædicavit, ac deprædicare debuit, quandoquidem provida ipsius cura non solum arduum juris studium emensus est, sed etiam Gubernator ac itineris comes Generosi Juvenis, Dn. *Danielis Godofredi Nimsgartii*, Patricii Gedanensis florentissimi, evasit. Hac ratione exoptatam indeptus est occasionem, alienas lustrandi regiones, nam mox Varniacas destituens musas, cum prælaudato suo Socio, *Trajectum*, Batavorum ornamentum haud postremum, concessit, ibique per anni, & quod excurrit, intervallum, ab ore famigeratissimorum *JCrorum*, *Cornelii ab Eck*, & *Johannis à Muyden*, pependit, auscultans itidem exaltatas in Jure publico, & Historicis, prælectiones Professorum illius loci celebratissimorum, Dn. *Grævii*, & Dn. *de Vries*. Cum vero ea tempestate, *Ryswici* trucis belli finiendi, & lætæ pacis stabiliendæ consilia agitentur deliberata, eo profectus est, ac, quæ ibi gerebantur, notatu maxime digna in suum convertit usum. Anno sequenti, cum ante memorato *Nimsgartio*, trium mensium spatium, in perlustrandis potioribus *Belgii* Hispanici Civitatibus, munitionibus, castellisque exegit, nihil non quod usui ulla ratione esse poterat, intenta observans mentis acie. Hoc factò, Angliæ salutavit regnum decantatissimum, cumque ibi per trium mensium cursum commoraretur, rariora cimelia admiraturus, integri mensis spatium in incomparabilis Bibliothecæ, quæ *Oxonii* asservatur, atque à Fundatore ejus, *Thoma Bodleio*, *Bodleiana* vocatur (vid. *Benthamii Engelländtschen Kirchen-und Schulen-Staat*, Cap. XXIV. §. 6c. sqq. p. m. 448. sqq. ed. nov. An. 1732.) perlustratione exigere nullus dubitavit. *Oxonio Londinum* profectus, urbis hujus celebratissimæ memorabilia alacri mente spectavit & annotavit. Londino in Galliam, senescente mense Octobris, Anni 1698., se recepit, & per octimestre tempus Lutetiæ Parisiorum subsistens, induciis velut quibusdam studiis datis, rariora illius & circumjacentium locorum spectacula & admiranda, alacribus usurpavit oculis, Bibliothecas tamen instructissimas, ipsius scilicet *Regis*, *Sorbonensem*, *Mazarini*, non præteriens. Longiores hic nexuisset moras, nisi instantis Jubilæi solennia Romam eum pertraxissent, hinc proximo per Lugdunum atque Sabaudiam itinere, sublimia Alpium transcendit cacumina, iisque superatis, celebrioribus *Lombardiæ* civitatibus visendis sedulam impendit operam, donec tandem, vergente ad finem Anno, per Bononiam, Florentiam, aliasque civitates, Italiæ miraculum, ac veterem Romanorum Imperatorum, hodie vero injusti possessoris, Pontificis Romani, Sedem, Romam, contingeret. Licet ergo prius, quantum temporis angustia indulserunt, Neapolitanam urbem, eique conterminum montem *Vesuvium*,

C

fuvium, aliaque notatu digna, sollicita spectare cura non intermit-
 teret, inde tamen mox redux factus, totum ceremoniarum appara-
 tum, in aperienda sancta, quæ dicitur, porta, adhiberi suetum,
 corporis animique obtutu contemplatus est, reliquum autem tempo-
 ris intervallum pervestigandis Bibliothecis Italiæ amplissimis, utpo-
 te VATICANÆ, LAURENTIANÆ, quæ Florentiæ est, AMBRO-
 SIANÆ, quæ Mediolani conspicitur, & Sanctæ Mariæ majoris, quæ
 Venetiis prostat, dicans tribuensque. Octo sic mensibus transactis,
 per Germaniæ latifundia iter instituendo, salutandoque urbes Ger-
 manicas satis claras, *Augustam Vindelicorum, Norimbergam, Ratisbonam,*
Viennam, Pragam, Dresdam, Lipsiam, Halam, Wittebergam, Berolinum,
 tandem se *Gedanum, Nimsgartii* Patriam, contulit, comitemque hæte-
 nus mellitissimum suis, intima cum omnium voluptate, reddidit. Diu-
 tius quidem hic subsistere, animus erat. Sed à supra laudato DN.
 SCHEFFERO, ad Ephoriæ provinciam in Holsatia suscipiendam,
 evocatus, relicto Gedano, Holsatiam petiit, ubi moderandis studiis
 Generosi *Henrici ab Alfeld, Filii, Generosissimi Dn. Benedicti ab Alfeld,*
 Consilarii Holsatiæ Provincialis fulgidissimi, admoveri se passus est.
 At vero tandem pertæsus laboris, in aliorum institutionem directi,
 ad altiora adspirare animum induxit. Hinc Rostochiensem repetiit al-
 mam studiorum matrem, nomenque suum perillustri DN. à KLEIN,
 FCtatis juridicæ tunc Decano spectabilissimo, professus, se ad consue-
 tum sustinendum examen ultro obtulit. Verum cum ille aliarum oc-
 cupationum mole præpeditus, & à Serenissimo Duce regnante Meck-
 lenburgico, FRIDÉRICO WILHELMO, gloriosæ memoriæ, ad gra-
 vissima avocatus esset negotia expedienda, Viro Excellentissimo at-
 que Consultissimo DN. CASPARO MATTHÆO MÜLLERO, JCto &
 Antecessori in hac Alma meritissimo, jam beato, vices suas commi-
 sit, quo facto, Noster, solitum Subiens examen, talem se præbuit,
 qualem unquam Collegium juridicum optare potuit Candidatum,
 adeoque communi votorum conspiratione, dignus judicatus est, qui
 ad habendam, quamprimum ipsi commodum esset visum, Dissertatio-
 nem inauguralem, admitteretur. Postquam ergo hanc ipsam, de *Foro*
legati delinquentis agentem, proprioque concinnatam marte, in Au-
 ditorio majori, publicæ Eruditorum disquisitioni exposuisset, ma-
 sculeque, Anno MDCCIV. die XIX. Jun. ab Adversantium telis vin-
 dicasset, deinceps summos in Utroque jure honores, & gradum, quem
 voaant, Doctoris, in publica Eruditorum panegyri, rite indeptus est.
 Antequam vero hac mactaretur dignitate, Anno præcedente MDCCIII.
 mense Decembr., vitæ sociam elegit Virginem prænobilissimam, lectis-
 simamque, CATHARINAM AMSELIAM, B. ANDRÆ AMSE-
 LII, JCti olim & Antecessoris in Academia Rostochiensi, nec non Con-
 siliarii Ducalis splendidissimi, filiam natu minorem, jam Viduam mœ-
 stissimam, & eo acrioribus maritum deflentem lachrymis, quo magis
 concors inter optimos hosce Conjuges intercessit matrimonium, sterile
 quamlibet, tamen pacatum, ac nullis simultatum procellis inquietatum,
 per tria quoque decennia feliciter continuatum. Eodem Anno no-
 men suum Matriculæ, quæ dicitur, Advocatorum Dicafterii provin-
 cialis Mecklenburgici, inferi curavit, ac postea Anno MDCCXIV. in
 numerum

II
numerum Procuratorum Consistorii Ducalis adscitus est ac receptus, quæ officia is tanta sustinuit ornavitque dexteritate, ac solertia, ut sinceri Viri nomen apud omnes & Clientes suos, & alios, æra à lupinis distinguere gnaros, obtinuerit, sui que desiderium in plurimorum pectoribus reliquerit. Quemadmodum vero b. Defunctus genuinæ, per totum vitæ tempus, pietati litare studuit, ita pariter, virium sentiens decrementum, DEO ac Servatori suo optimo perpetim adhæsit, nihil habens antiquius aut prius, quam animam pretiosam, purissimo Christi Sanguine ab inquinamentis peccati emundatam, Patri cœlesti indefessis commendare suspiriis, quemadmodum pariter in necessariam fidei corroborationem viatico S. cœnæ sibi prospexit. Pleniori filo hæc omnia persecutus est Confessionarius ipsius fidelissimus, Vir Summe Reverendus Amplissimus ac Excellentissimus, DN PETRUS BECKERUS, Matheseos Professor Publ. Ord. celeberrimus, Pastor Jacobæus vigilantissimus, ac Rev. Ministerii Director gravissimus, Fautor ac Collega noster conjunctissimus, cujus, utpote ocularis testis, adeoque otium nobis hic facientis, verba apponere non erit, dividiæ, quippe quæ sic sonant:

Annus agitur supra decennium tertius ex quo beatus modo Dominus HEINSIUS, J. V. Doctor & judiciorum Ducalium Advocatus, VIR supra meas positus laudes, ad Confessionis & Συναγωγῆς sacra, publice primum, postea vero, necessitate sic efflagitante, privatim expediunda, memet quoque post alios excitavit, curamque specialiore animarum & suæ, & Lectissimæ pariter atque Dilectissimæ sibi thori sociæ, demandare mihi voluit. Per integrum hunc annorum decursum innotuit mihi penitus optima VIRI ὡς ἐν ἐκκλησίᾳ credendi æque ac vivendi ratio ad verbi divini normam sollicitè composita, & adjuvante indefinenter Spiritus Sancti gratia magis magisque componenda. Deprehendi in VIRO integerrimo singularem plane cum candore amorem, quo in purioris Doctrinæ Evangelicæ veritatem & sanctioris vitæ integritatem, arctissimo ubique vinculo feliciter jungendam, ferebatur; cumque probe nosset, ardorem huncce in visceribus animæ delitescentem, mediis ad salutem divinitus ordinatis publicè, quibus primam debuit originem, excitari indies debere, coetibus Ecclesiasticis frequenter interesse, sermonibusque sacris pro suggestu habitis attentas cum animo aures præbere non, nisi gravissimis præpeditis obstaculis, intermisit, quo fidei inde Spei, charitatis imo & patientiæ caperet incrementum, ad vitam erga DEUM pie, erga proximum justè, erga semet ipsum castè & placide, transigendam. Præcipue vero cum sortis humanæ memor peccatorem sese & agnosceret & profiteretur, pacem

cum DEO per servatorem nostrum Iesum Christum seclatus
 unite, habita perpetuo poenitentiae ratione, sacrae Coenae fre-
 quentiorum usum religiosa mente ardentem expetiit & obti-
 nuit, ut sigillo hoc fidei confirmaret sibi illam, e verbo Evan-
 gelii haustam, & Spiritus Sancti testimonio obsignatam animi
 πλῆροφροῦν sperantis certissime in praesenti vita gratiam, in fu-
 tura vero gloriam regnorum coelestium. Salutiferum istum
 epuli huius sacri & usum & fructum quaesivit omnium maxi-
 me VIR modo beatus, per menses complures admodum aeger,
 29. elapsi mensis Septembris die (Ecclesiae ob S. Angelorum me-
 moriam festo) quo debilitatis non tantum ex diuturno mor-
 bo, sed & fractis ferè corporis viribus coelestem hunc cibum
 atque potum praebendum sibi curavit in consortio pientissimae
 Conjugis, & Amicorum Ocelli, Domini Consilarii KOHLII,
 qua quidem occasione ego ferente sic festi ratione, de Angelo
 foederis, & facierum Domini, Redemptore nostro, ejus demque
 propitiationis & intercessionis gratia ex Jobi III. vers. 23.
 seqq. aliquantulum praefatus, animabus poenitentium & Eucha-
 ristiae sacra appetentium tantum praebui solaminis, quantum
 pro modulo donorum fieri poterat; facta potissimum ad aegro-
 tantis statum applicatione, quem cum post impetratam pecca-
 torum remissionem, & sacramenti usurpationem, dolorum cor-
 poris quasi immemorem, ad omnem animi tranquillitatem se-
 met componere sentirem, post benedictionem sacerdotalem fi-
 dis DEI salvatoris sui manibus precando traditum, reliqui.
 Postmodum vero ingravescente de die in diem morbo iterum
 invisens, lecto adfixum placideque omnino ad instar agni ma-
 ctationi destinati, decumbeutem offendi Virum Optimum, mi-
 ratus patientiae, quod praebat insigne exemplar. Inter-
 rogavi multum de statu animae DEO reconciliatae & unitae,
 de pacis spiritualis interno sensu, de beatæ ἀναλύσεως lubidine,
 & quae alia &c. Cum vero animadverterem aegrotantem ca-
 pitis nutu, manuumque motu magis, quam verbis, ad inter-
 rogata respondere, ob oris intumescuntiam, linguae usum
 praepedientem, perrexi differendo de Patrocinico Advocati,
 quem haberet ad dextram Majestatis, Christi Iesu, causam
 ipsius indefinenter agentis & intercedentis, imo & de ineffa-
 bili Spiritus Sancti, imbecillitatibus ipsius in gemendo &
 orando succurrentis, ὡδυνάσας, precatus, ut missis rerum
 terrenarum curis, in hunc veri & vivi solatii fontem devota
 mente totus descenderet, suique & creatoris & servatoris
 volun-

13
voluntati committeret & corporis & animæ salutem. Adnuit
æger porrectaque sponte dextra fidem fecit, DEO se suo, cui
vixerit, moriturum. Hinc & iterata denuo benedictione
sacerdotali, fufisque precibus, discessi, rediturus propediem,
nisi obstitisset mei quoque ipsius valetudo minus commoda.
Interea temporis placuit summo, quod moderatur omnia, Nu-
mini, evocare per ἀνέλυσιν beatam ægrotantis animam ex cor-
poris ergastulo ad regna coelestia. Sit quæso in perpetua be-
nedictione memoria Viri vere Christiani, qui Spiritus Sancti
gratia & ductus & edoctus didicit, non inire tantum, sed &
finire optimam vivendi rationem.

Percepistis hic, Cives O. O. honoratissimi! placide ac beate, pie De-
functum, ex hocce mundi carcere dimissum esse. Sed ut etiam feralis,
qui mortalium cætui Nostrum exemit, ægritudinis, penitioem nan-
ciscamini notitiam, aures, quæso, vacuas præbeatis Viro Præ-
nobilissimo, Experientissimo, atque Excellentissimo, DN. GEOR-
GIO CHRISTOPHORO DETHARDINGIO, Medicinæ Doctore, at-
que Professore Publico Spectatissimo, Fautori ac Collegæ nostro æstu-
matissimo, quippe qui sequenti nos impertitur relatione fide di-
gnissima:

Morborum insultus sub principio quidem levioris
momenti visos, temporis tamen tractu tam altas
soepe numero agere radices, ut funditus eas exstir-
pare ultra vires Medicas sit repositum, adversa B.
D. Valetudo corroboravit. Diu equidem dyscrasia
humorum scorbutica laboraverat, sed, quod nullas
exinde perceperat molestias, parum curavit, im-
primis, cum odio quasi naturali versus medicamen-
ta ferebatur. Augebatur proinde malum, vita se-
dentaria imprimis accedente, ut denique lecto affi-
xus, meum imploraret auxilium. Inveni Eundem
jamjam Hecticum, Spiritum ægre ducentem, atque
Stomacace ita corruptum, ut oris interiora Sphace-
lata jam apparuerint. Ordinabam equidem, pro-
gnosi munitus, quæ in hoc jam conclamato morbi sta-
tu, tam quoad oris restitutionem, quam calorem
Hecticum proficua esse poterant. Videbantur quo-
D que

que à soepius reiteratis oris elutriationibus & injectionibus demortuæ partes à subjacentibus vivis separari; ast, quia vires omnimode erant attritæ, Ægrotus necessariam Medicaminum assumptionem subterfugiebat, paucorum abhinc dierum spatio, morbi pravitate oppressus, placide vitam deposuit.

Sic ergo Virum post funera viventem, communibusque celebratum encomiis, audivimus exspirasse, Anno finito sexagesimo tertio, quem climactericum magnum, ex septies quippe novem Annis collectum, vulgato insigniri nomine, neminem later. De hoc Aulus Gellius Lib. XV. Cap. 7. p. m. 506. Observatum est, ait, in multa hominum memoria expertumque est, in Senioribus plerisque omnibus sexagesimum tertium vitæ annum cum periculo & clade aliqua venire, aut corporis, morbi que gravioris, aut vitæ interitus. Utut autem hoc Anno Sexagesimo tertio multos mortalium vitæ usura privatos esse & privari, inficias ire nec velimus, nec possumus, infirmum tamen inde desumitur argumentum, magis periculosum ac fatalem Senibus hunc existere, aliis, quia & aliis temporum articulis tam senes quam juvenes mundum destituere coguntur. Hinc climactericum ac periculosum vocare licebit quemlibet annum, qui alicui vitæ affert finem. Ceterum cubent ossa b. Defuncti in pace! ac luctuosissima Vidua largissimo solatii divini fluento perfundatur!

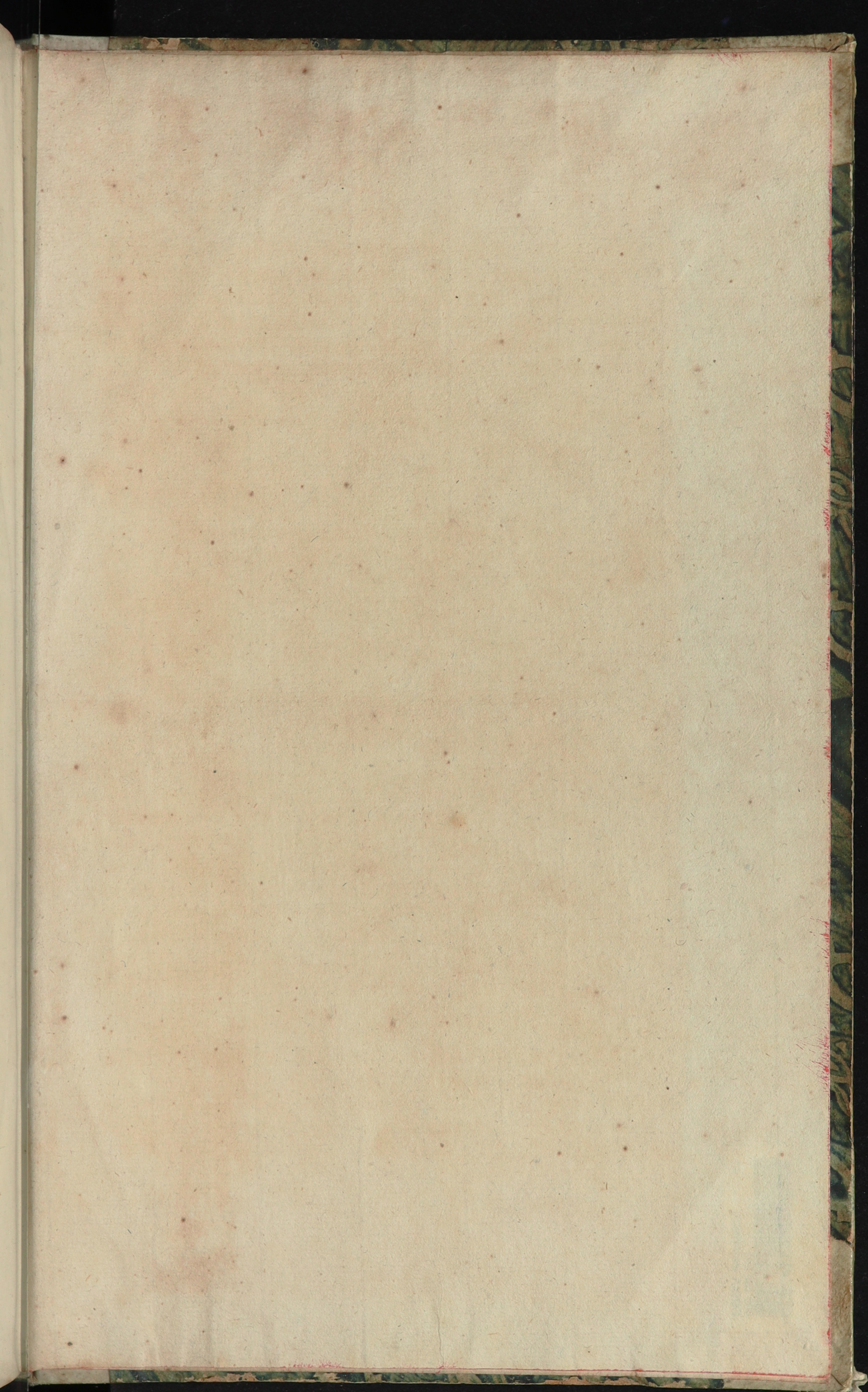
Vos autem, O. O. Cives Academici, suis quique titulis præfulgidi! Vos, inquam, enixis fatigo precibus, velitis honorifico ac frequentati comitatu funus efferendum, Viri laudatissimi, cohonestare, atque condecorare, vestræque sic recordari mortalitatis.

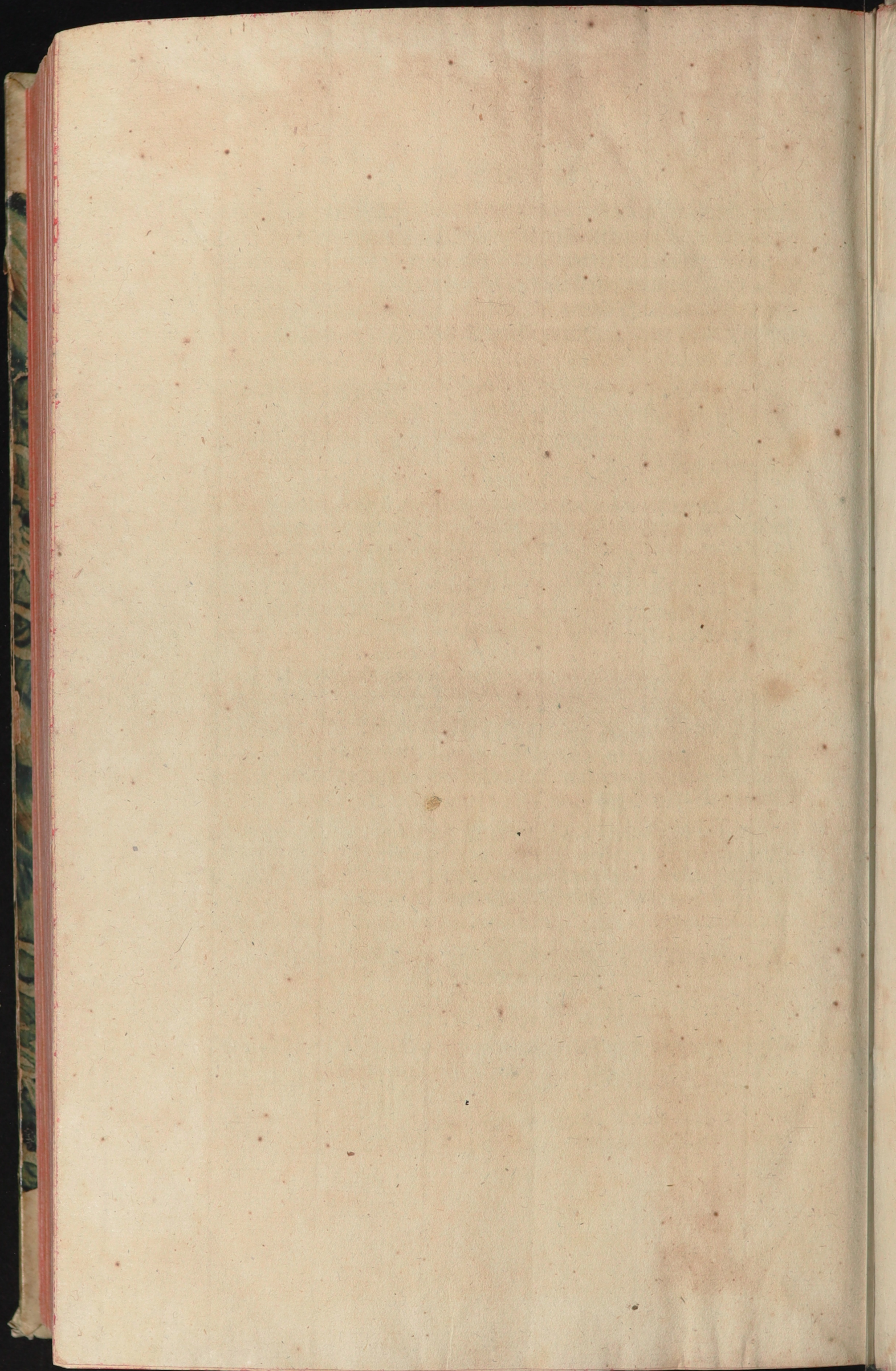
Conventus instituetur in Ædibus Marianis, Hora audita
Prima.

P. P. sub Sigillo Rectoratus

Anno MDCCXXXIII, die 29. Octob.

9
 orum Mecklenburgi Ducum, Consiliario intimo, ac Cancellari-
 entissimo, haud pridem in cœlorum domicilia subvecto, Al-
 emico insertus, neque solum Albo insertus, sed etiam hospi-
 ni KLEINII exceptus, neque solum hospitio exceptus, sed
 ejus solidissima in Collegiis privatis & privatissimis, lectoriis,
 toriis, & disputatoriis, institutione, per integrum Sexennii
 m, usus, nec solum usus, sed etiam variis scientiarum juridi-
 amœnitatibus imbutus est. Quare perillustri Dn. Hospitis
 volentiam plane inusitatam grata *Noster* semper mente depræ-
 ac deprædicare debuit, quandoquidem provida ipsius cura
 um arduum juris studium emensus est, sed etiam Gubernator
 ris comes Generosi Juvenis, Dn. *Danielis Godofredi Nimsgartii*,
 Gedanensis florentissimi, evasit. Hac ratione exoptatam inde-
 occasionem, alienas lustrandi regiones, nam mox Varnia-
 ituens musas, cum prælaudato suo Socio, *Trajectum*, Batavo-
 namentum haud postremum, concessit, ibique per anni, &
 xcurrit, intervallum, ab ore famigeratissimorum JCrorum,
 & *Johannis à Muyden*, pependit, auscultans itidem
 publico, & Historicis, prælectiones Professorum
 ffimorum, Dn. *Grævii*, & Dn. *de Vries*. Cum vero
 wici trucis belli finiendi, & lætæ pacis stabiliendæ
 r deliberata, eo profectus est, ac, quæ ibi gereban-
 ne digna in suum convertit usum. Anno sequenti,
 ato *Nimsgartio*, trium mensium spatium, in perlu-
 s *Belgii* Hispanici Civitatibus, munitionibus, castel-
 l non quod usui ulla ratione esse poterat, intenta ob-
 e. Hoc facto, Angliæ salutavit regnum decantatis-
 bi per trium mensium cursum commoraretur, ra-
 traturus, integri mensis spatium in incomparabilis
 Oxonii asservatur, atque à Fundatore ejus, *Thoma*
 ocatur (vid. *Benthemii Engelländischen Kirchen-und*
Cap. XXIV. §. 6c. sqq. p. m. 448. sqq. ed. nov. An.
 ne exigere nullus dubitavit. *Oxonio Londinum* pro-
 s celebratissimæ memorabilia alacri mente spectavit
 ondino in *Galliam*, senescente mense Octobris, Anni
 x per octimestre tempus Lutetiæ Parisiorum subsi-
 ut quibusdam studiis datis, rariora illius & circum-
 n spectacula & admiranda, alacribus usurpavit ocu-
 amen instructissimas, ipsius scilicet *Regis*, *Sorbonen-*
 præteriens. Longiores hic nexuisset moras, nisi in-
 plennia Romam eum pertraxissent, hinc proximo
 atque Sabaudiam itinere, sublimia Alpium tran-
 , iisque superatis, celebrioribus *Lombardiæ* civi-
 sedulam impendit operam, donec tandem, ver-
 Anno, per Bononiam, Florentiam, aliasque ci-
 iraculum, ac veterem Romanorum Imperatorum,
 ti possessoris, Pontificis Romani, Sedem, *Romam*,
 cet ergo prius, quantum temporis angustia indul-
 tanam urbem, eique conterminum montem *Ve-*
 C fuvium,

